

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 О. КУШНІР

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Труба»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.1)
Загальний обсяг	24 кредити ЕКТС (720 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ» для профілізації «ТРУБА» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

НАКОНЕЧНИЙ Роман Михайлович – заслужений артист України, професор кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів, доктор
мистецтвознавства, професор
А. Я. Карпьяк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, що володіють специфікою гри на трубі, фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва».

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на трубі та професійному застосуванню набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК16.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножуватиморальні, культурні, науковіцінності і досягненнясуспільства на основірозумінняісторії та закономірностейрозвиткупредметноїобласті, їїмісця у загальнійсистемізнань про природу і суспільство та у розвиткусуспільства, техніки і технологій, використовуватирізнівиди та формируховоїактивності для активного відпочинку та веденняздорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлюватихудожньо-естетичну природу музичногомистецтва.

СК2.Здатність створювати та реалізовувативласніхудожніконцепції у творчовиконавськійдіяльності.

СК3.Здатність усвідомлювативзаємозв'язки та взаємозалежностіміжтеорією та практикою музичногомистецтва.

СК4.Здатність використовуватизнання про основнізакономірності й сучаснідосягнення у теорії, історії та методологіїмузичногомистецтва.

СК5.Здатність демонструватидостатньовисокийрівеньвиконавськоїмайстерності.

СК6.Здатність використовуватипрофесійнізнання та навички в процесітворчоїдіяльності.

СК7.Здатність володітинауково-аналітичнимапаратом та використовуватипрофесійнізнання у практичнійдіяльності.

СК8.Здатність розумітиосновні шляхи інтерпретаціїхудожнього образу.

СК9.Здатність застосовуватибазовізнанняпровіднихмузично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперуватипрофесійноютермінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезуватихудожнюінформацію та застосовуватії в процесіпрактичноїдіяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарнихзв'язків.

СК13.Здатність демонструватибазовінавичкиділовихкомунікацій.

СК15.Здатність використовуватизасобимасовоїінформації для просвітництва, популяризації та пропагандидосягненьмузичноїкультури.

СК16.Здатність застосовуватитрадиційні і альтернативніінноваційнітехнологіїмузикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічноїдіяльності.

СК17.Здатність свідомопоеднуватиінновації з усталенимивітчизняними та світовимитрадиціями у виконавстві, музикознавстві та музичнійпедагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

РН2. Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН3. Демонструвати різні методи удосконалення творчо-виконавської діяльності.

РН4. Аналізувати музичні твори з виокремлення їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

РН13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН14. Демонструвати аргументовані знання особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

	Розподіл за семестрами	кр ед	Кількість годин	Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами
--	------------------------	----------	-----------------	---

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН И	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс		II курс		III курс		IV курс		
						Всього	у тому числі:			Семестри								
							лекційні	індивідуальні		практичні	1	2	3	4	5	6	7	8
											Кількість тижнів в семестрі							
											1	1	1	15	15	15	15	15
Спеціальний інструмент: Труба	1-7	8	8	24	720	240		240		480	2	2	2	2	2	2	2	

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
I		6	180	60		60		120
	1	3	90	30		30		60
	2	3	90	30		30		60
II		6	180	60		60		120
	3	3	90	30		30		60
	4	3	90	30		30		60
III		6	180	60		60		120
	5	3	90	30		30		60
	6	3	90	30		30		60
IV		6	180	60		60		120
	7	3	90	30		30		60
	8	3	90	30		30		60

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Індивідуальні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість
---	--------	------	-----------

			ГОДИН
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1	Інструктивно-позиційний матеріал: гами, тризвуки, септакорди, вправи етюди /два з 5-6 вивчених/	8
2	Тема 2	Твір середньої або частина великої форми.	14
3	Тема 3	Один або два твори малої форми	8
Разом			30
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
4	Тема 4	Читання з аркуша	4
5	Тема 5	Циклічний твір великої форми (бажано композитора класика)	16
6	Тема 6	Два твори малої форми	10
Разом			30
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
7	Тема 7	Знайомство з обсягом та складністю обов'язкових конкурсних композицій	4
8	Тема 8	Твір циклічної форми	14
9	Тема 9	Твір середньої або малої форми	6
10	Тема 10	Твір малої форми	6
Разом			30
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
11	Тема 11	Поповнення та збереження в репертуарі студента знакових фахових композицій	4
12	Тема 12	Тричастинна великої форми	16
13	Тема 13	Твір середньої або малої форми	5
14	Тема 14	Твір малої форми	5
Разом			30
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
15	Тема 15	Знайомство та освоєння сучасної виконавської техніки	6
16	Тема 16	Циклічний твір великої форми	16
17	Тема 17	Твір середньої форми	8
Разом			30
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
18	Тема 18	Камерна композиція великої форми	16

19	Тема 19	Твір середньої або малої форми композитора ХХ-ХХІст.	8
20	Тема 20	Твір малої форми українського композитора.	6
Разом			30
7 семестр			
Змістовий модуль 5. Кваліфікаційний			
21	Тема 21	Оркестрові труднощі	6
22	Тема 22	Циклічний твір великої форми	16
23	Тема 23	Твір середньої або малої форми українського композитора	8
Разом			30
8 семестр			
Змістовий модуль 6. Дипломний			
24	Тема 24	Циклічний твір великої форми (повністю)	16
25	Тема 25	Віртуозний твір малої форми.	6
26	Тема 26	Твір середньої або малої форми українського композитора (повтор)	4
27	Тема 27	Сценічні виступи	4
Разом			30
Всього годин			240

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1-3	Опанування позиційно-інструктивним матеріалом та художніми творами	40
2		Підготовка до підсумкового контролю	20
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
3	Тема 4-6	Розвиток швидкісної техніки читання з аркушу, прийомів та манери виконання творів класичної доби	40
4		Підготовка до підсумкового контролю	20
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
5	Тема 7-10	Знайомство та вивчення зразків з конкурсного репертуару	40
6		Підготовка до підсумкового контролю	20
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
7	Тема 11-	Підготовка до виконання концертної програми	

	14		40
8		Підготовка до підсумкового контролю	20
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
9	Тема 15-17	Опанування базовими навичками виконання сучасного репертуару	40
10		Підготовка до підсумкового контролю	20
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
11	Тема 18-20	Розвиток вміння виконувати масштабні ансамблеві композиції за участі фортепіано	40
12		Підготовка до підсумкового контролю	20
7 семестр			
Змістовий модуль 7. Кваліфікаційний			
13	Тема 21-23	Ознайомлення з найважливішими прикладами оркестрових труднощів для труби. Початок праці над дипломною програмою	40
14		Підготовка до підсумкового контролю	20
8 семестр			
Змістовий модуль 8. Дипломний			
15	Тема 24-26	Розвиток тривалої витримки виконавського апарата, завершення праці над дипломною програмою	40
16		Підготовка до підсумкового контролю	20
	Всього годин		480

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100) – найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмова воля (стабільність виконання). Володіння звуком

належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FХ (35-59) – незадовільнє художнє враження (з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

НезадовільноF (0-34) –незадовільне художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.

4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Апатский В.Н. Духовое исполнительство средневековой Европы // Дослідження. Досвід. Спогади : зб. наук.праць. – Вип. 6.– К.:КССМШ ім. М. В. Лисенка. 2005.– С.138-142
2. Апатский В. Н. О виртуозности в духовом музыкально-исполнительском искусстве // Дослідження. Досвід. Спогади : зб.наук. праць. – Вип. 3.– К. : КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2002.– С.126-141.
3. Апатский В. Н. Опыт экспериментального исследования дыхания и амбушюра духовика// Методика обучения игре на духовых инструментах. – Вип. 4. – М. : Музыка. 1976. – С. 11-31.
4. Апатский В. Н. Методика постановки исполнительского дыхания музыканта духовика // Історія становлення та перспектив розвитку духової музики в контексті національної культури України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Рівне : Волинські обереги, 2006. – Вип. 1. – С. 10-16.
5. Апатський В.Н. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства :учебн. пособ. – К. : НМАУ им.П. И. Чайковского, 2006. – 432с.
6. Апатский В.Н. О некоторых новациях в современном духовом исполнительстве // Дослідження. Досвід. Спогади:зб. наук. праць. – Вип. 4. – К.: КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2003. – С. 6-18.
7. Апатский В. Н. Очерки истории духового исполнительства.прошлое и проблемы наших дней // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук.праць. – Вип. 4. – К. : КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2003. – С. 103-114.
8. Апатський В. М. Теоретичні основи гри на духових інструментах :дис. ...д-ра мистецтвознавства : 17.00.03. – К., 1993. – 345с.
9. Арбан Ж. Б. Школа игры на трубе и корнете-а-пистоне.– М. : Музыка, 1964.– 324с.
10. Арбан Ж. Б. Школа игры на трубе. – М. : Музыка. 1990. – 136с.
11. Баласанян С. Школа игры на трубе.– М. : Музыка, 1972. – 136с.
12. Белінський Г. О. Сценічне хвилювання та шляхи його подолання // Всеукраїнський брасс-бюлетень. –2004.–№9. – С. 5-8.
13. Безуглый А. И. Некоторые аспекты углубления профессиональной подготовки исполнителей на духовых инструментах// Исполнительство на духовых инструментах. – К. : НМАУ им П.И. Чайковского, 1986. – С. 17-23.
14. Березин В. Начальный период обучения игре на медных духовых

- інструментах в зв'язи з віковими особливостями учасників // Музыкальное исполнительство и педагогика. – М. : Музыка, 1991. – С. 143-154.
15. Богданов В. А. О губном аппарате и развитии техники губ // Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах.– М. : Институт военных дирижеров, 1959.– С. 23-31.
16. Богданов В. А. О постановке при игре на духовых инструментах // Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. – М. : Институт военных дирижеров, 1959.– С. 19-22.
17. Богданов В. О. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ ст. : посібник. – Харків : Основа, 2000. – 344с.
18. Болотин С.В. Методика преподавания игры на трубе в музыкальной школе. – Л.: Музыка, 1980. – 120 с.
19. Болотин С. В. Энциклопедический биографический словарь музыкантов-исполнителей на духовых инструментах. – М. : Радуница, 1995. – 358 с.
20. Вовк Р. А. Київська школа духових та ударних інструментів у контексті сучасного виконавства (видатні особистості) // Історія становлення та перспектив розвитку духової музики в контексті національної культури України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції.– Рівне : Волинські обереги, 2006. – Вип. 1. – С. 21-25.
21. Волков В. Н. Обучение игре на медных духовых инструментах // Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. – Минск : Республиканский методический кабинет по учебным заведениям искусств, 1983. – 45 с.
22. Вурм В. Школа для Корнета с пистонами, Альтгорна и Баритона. – М. : П. Юргенсон, 1893. – 83 с.
23. Выписки из оркестровых партий труб и корнетов / сост. С.Еремин. – М.–Л. :Музгиз, 1952.– 1 тетрадь.– 54 с.
24. Гишка І. С. Базинг: історія та генезис // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 18. – Кн. 7. – К. : Київ, 2001. – С. 282-289.
25. Гишка І. С. Методика формування та вдосконалення звукотворчих компонентів виконавського апарату трубача : методичний посібник. – Львів: ЛВІ, 2006. – 79 с.
26. Гишка І. С. Проблеми початкового навчання трубача та сучасні варіанти їх вирішення // Збірник наукових праць Львівської державної музичної академії імені М. В. Лисенка. – Вип. 7. – Львів : СПОЛОМ, 2002. – С. 144-150.
27. Гишка І. С. Регістри труби та специфіка їх опанування // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 26. – Кн. 9. – К. : Київ, 2003. – С. 285-296.

- 28.Гишка І. С. Формування амбушура трубача (традиції та базинг) : посібник. – Львів : ЗУКЦ, 2002. – 16 с.
- 29.Громченко В.В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості 20 - початку 21 ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. Київ - Дніпро: ЛПА, 2020. - 304с. ISBN 978-966-981-349-7
- 30.Докшицер Т. А. Из записной книжки трубача. – М. : Русские фанфары, 1995. – 108 с.
- 31.Докшицер Т. А. Путь к творчеству. – М. Муравей, 1999. – 212 с.
- 32.Докшицер Т. А. Трубочка на коні. – М. : Русские фанфары, 1996. – 240 с.
- 33.Докшицер Т. А. Система комплексных упражнений трубача. – М. : Музыка, 1985. – 113 с.
- 34.Докшицер Т. А. Штрихи трубача // Методика обучения игре на духовых инструментах : сб. статей. / ред.-сост. Ю Усов. – Вып. 4. – М. : Музыка, 1976. – С. 48-70.
- 35.Кляйнхаммер Е. Роздуми про дихання // Всеукраїнський брасс-бюллетень. – 1995. -- № 3 – С. 6-8.
- 36.Кобець І. М. система домашніх занять трубача : навч.-метод. посібник. – К.: Мистецтво, 1965. – 61 с.
- 37.Кобець І. М. Основи навчання гри на трубі. – К. :Музична Україна, 1985. – 76 с.
- 38.Кобець І. М. Щоденні вправи трубача. – К. :Музична Україна, 1988. – 80 с.
- 39.Крижановський Ф. П. Український концерт для тромбона в аспекті становлення та розвитку жанру : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. -- К., 2006. – 190 с.
- 40.Луб В. Н. Методика обучения в самодеятельности трубачей и корнетистов. – Музыка, 1982. – 180 с.
- 41.Луб В. Н. К вопросу о специфике игры на родственных инструментах (трубах разных строев) // Теория и практика игры на духовых инструментах : сб. ст. / сост. В. Н. Апатский. – К. : Муз. Украина, 1989. – С. 64-66.
42. Максименко А. Ежедневные упражнения трубача. – М. : Сов.композитор, 1975. – 80 с.
43. Мастерство музыканта-исполнителя / М. Харлап, С. Мальцев, И. Ямпольский и др. – М. : Сов.композитор, 1976. – 336 с.
- 44.Минасянц А. Аномалии прикуса и постановки мундштука у трубача // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 4. – М. : Музыка, 1983. – С. 47-50.
- 45.Митронов А. П. Школа игры на трубе. – Л. : Музыка, 1986. – 132 с.
- 46.Митронов А. П. Школа игры на трубе. – Л. : Музыка, 1965. – 151 с.
- 47.Наконечний Р. М. Оркестрові труднощі для труби в операх та балетах українських композиторів : методична розробка. – Львів : Львівська державна музична академія імені М. В. Лисенка, 2002. – Зошит 2. – 37 с.
- 48.Наконечний Р. М. Оркестрові труднощі для труби в операх та балетах

- українських композиторів : методична розробка. – Львів : Львівська державна музична академія імені М. В. Лисенка, 2002. – Зошит 1. – 40 с.
49. Наконечний Р. М. Дихання – Опора – Постановка при грі на трубі : методична розробка. – Львів : Львівська державна музична академія імені М. В. Лисенка, 2002. – 43 с.
50. Носов В. Горбаль Я. Деякі сучасні виконавські засоби при грі на духових інструментах. – Львів : ВВПДУ «ЛП», 1997. – 16 с.
51. Орвид Г. А. некоторые объективные закономерности звукообразования и искусство игры на трубе // мастерство музыканта-исполнителя. – Вып. 2. – М. : Советский композитор, 1976. – С. 186-212.
52. Посвалюк В. Т. Оркестровалітература для труби // Дослідження. Досвід. Спогади : зб. наук. праць. – Вип. 6. – К. : КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2005. – С. 169-172.
53. Посвалюк В. Т. Педальні звуки в світі сучасного погляду на роботу амбушура трубача // Дослідження. Досвід. Спогади : зб. наук. праць. – Вип. 2. – К. : КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2000. – С. 85-87.
54. Посвалюк В. Т. Труба в творчості українських композиторів // Дослідження. Досвід. Спогади : зб. наук. праць. – Вип. 3. – К. : КССМШ ім. М. В. Лисенка, 2002. – С. 75-81.
55. Посвалюк В. Т. Психологічна підготовка у виконавчій діяльності трубача // Всеукраїнський брасс-бюлетень. – 2001. – № 8. – С. 88-93.
56. Посвалюк В. Т. Щоденні самостійні вправи учня-трубача. – К. : Всеукраїнський брасс-бюлетень, 1998. – 40 с.
57. Посвалюк В. Т. Розігриви та щодення комплексів вправи трубача : посібник. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. – 32 с.
58. Посвалюк В. Т. Історія виконавства на трубі. Київська школа (друга половина ХІХ – ХХ ст.) : навч. посіб. – К. : КНУКМ, 2005. – 161 с.
59. Посвалюк В. Т. Українські виконавські школи гри на трубі // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Рівне : Волинські обереги, 2006. – Вип. 1. – С. 21-25.
60. Посвалюк В. Т. Виконавство на трубі в Україні : монографія. – К. : КНУКМ, 2006. – 400 с.
61. Посвалюк В. Т. Історія виконавства на трубі в Україні : посібник. К. : КНУКМ, 2006. – 368 с.
62. Селянин А. Д. Роль «базинга» в ежедневных занятиях трубача // Вопросы музыкальной педагогики. – Вып. 4. – М. : Музыка, 1983. – 458 с.
63. Степурко А. М. Труба в джазе. М. : Сов. композитор, 1989. – 205 с.
64. Табаков М. И. Школа игры на трубе. – М. : Институт военных дирижеров, 1953. – 381 с.
65. Тарарак Ю П. Звукообразование и артикуляция при игре на духовых

- инструментах // Тезисы докладов. – Ростов- на-Дону : РИОАОЗД «Цветная печать» , 1997. – 160 с.
66. Усов А И. Вопросы теории и практики игры на валторне. – М. : Музыка, 1965. – 136 с.
67. Усов Ю. А. История развития отечественного исполнительства на духовых инструментах. – М. : Музыка, 1986. – 189 с.
68. Усов Ю. А. История развития зарубежного исполнительства на духовых инструментах : учебное пособие. – 2-е изд. доп. – М. : Музыка, 1989. – С. 207 с.
69. Усов Ю. А. Методика обучения игре на трубе : учеб. пособие – М. Музыка, 1984. – 214 с.
70. Усов Ю. А. Мурдштук и губной аппарат трубача // Вопросы методики начального музыкального образования. – М. : Музыка, 1981. – С. 176-190.
71. Усов Ю. А. Научно-технические основы постановки при игре на медных духовых инструментах // Вопросы музыкальной педагогики. – М. : Музыка, 1991. – Вып. 10. – С. 8-28.
72. Усов Ю. А. Сто секретов трубача. – М. : Музыка, 2005. – 20 с.
73. Якустиді І. В. Методика навчання гри на валторні. – К. : Муз .Україна, 1977. – 80 с.
74. Якустиди І. В. Некоторые советы молодым педагогам-валторнистам // Теория и практика игры на духовых инструментах : сб. ст. / сост. В. Н. Апатский. – К. : Муз. Украина, 1989. – С. 87-97.
75. Arban J. B. Vollständige Schule für Trompete. – Leipzig : VEB Friedrich Hofmeister Musikverlag, 1987. – 247 p.
76. Barberra J.L. Maynard Ferguson : The king / ITG Journal. – 2000. – Vol.24. -- № 3. – P. 7-22.
77. Bucher C. Foundation of Physical education and Sport. –St. Louis : C.V. Mosby C, 1983. – P. 285-310.
78. Caruso C. Caruso on Breath control // Dynamic interval exercises. –new York : 6 Note Publishing Corp. , 1971. – P. 11.
79. Clarke G. L. Setting Up Drills (Calisthenic Exercises for Trumpet). – New York : Carl Fisher, 1929. – 56 p.
80. Colin Charles. Trumpet Advanced lip Flexibilities. – new York, 1980. – 80.
81. Costello W. Fenomen Embouchure. – New York, 1937. – 40 p.
82. Dale D. Trumpet Technique. – London: oxford University Press, 1967. 80 p.
83. Farkas P. The Art of Brass Playing. –New York : Wind music. INC. Rochester, 1989. – 65 p.
84. Lutak L. Studia orkiestrowe na trabce. -- Krakow : PMW, 1963.
85. Stamp J. WARM-UPS + STUDIES for Trumpet . – BIM 1978+1981. New York : Carl Ficher, Inc., 1970. – 32 p.
86. Stewart M. D. Arnold Jacjbs The Legaci of a Master. – North field : The Instrumentalist Publishing Company, 1987. – 145p.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.knmau.com.ua/>
2. <http://www.nsou.com.ua/history.html>

ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК*

* **Примітка:** Розподіл творів по курсах навчання та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача та загального рівня підготовки кожного окремо взятого студента.

Основний 1 курс

(I – II семестри)

Равель М. Пavana
Могілевський Л. Скерцо
Скрябін А. Етюд
Рубінштейн А. Мелодія
Анісімов Б. Концертний етюд
Альбіноні Т. Концерт соль мінор
Неруда Я. Концерт
Скрябін А. Прелюдія
Арутюнян А. Концерт
Арутюнян А. Концертне скерцо
Раков Н. Вокаліз
Болотін С. Скерцо
Глюк К. Мелодія

2 курс (III – IV семестри)

Гуммель Й. Концерт
Бара Ж. Анданте та скерцо
Свірський Р. Ноктюрн
Альбіноні Т. Концерт До мажор
Бердієв М. Елегія
Гедіке А. Концертний етюд
Бах Й. С. Арія
Бах Й. С. - Гуно Ш. Прелюдія
Курц С. Концерт

Брант В. Двіконцертні п'єси
Пахмутова А. Концерт
Банщіков Г. Концертіно

3 курс (V – VI семестри)

Гайдн Й Концерт
Бердієв М. Концерт №1
Боцца Е. Сільські картинки
Левін М. Скерцо
Лятошинський Б. Мелодія
Лисенко М. Елегія
Болотін С. Концерт
Бобровський І. Концерт
Мартіну В. Соната
Щедрін Р. Три сольфеджіо
Бьоме О. Концерт
Телеман Г. Соната- концерт Ре мажор

4 курс (VII – VIII семестри)

Пескін В. Концерт №1
Енеску Дж. Легенда
Бердієв М. Скерцо
Іванов І. Романс
Станкович Є. Концерт-симфонія
Пескін В. Концерт №2
Ліст Ф. Як дух Лаури
Щедрін Р. Наслідування Альбеніса
Жоліве А. Концертіно
Василенко С. Концерт
Бердієв М. Концерт №2
Глазунов А. Листок з Альбому
Гершвін Дж. Рапсодія в стилі блюз
Хіндеміт П. Соната
Процюк Б. Концерт-симфонія
Пескін В. скерцо
Шостакович Д. Три фантастичних танці
Арбан Ж. Венеціанський карнавал
Томазі Г. Концерт
Дініку Г. Хора стаккато
Колодуб Л. Концерт

Допоміжний (етюди, вправи)

Болотін С. Етюди
Бердиев М. 20 етюдів
Бердиев М. характерніетюди
Брант В. 24 етюди
Вурм В. Етюди
ГінецинськийЕтюди
Жубр А. Етюди
Максименко А. Етюди і вправи для труби
Троньє Е. Етюди
Колін Д. Етюди
Баласанян С. Етюди
Кобець І. Тематичніетюди
Щолоков В. Етюди
АрбанЖ.Характерніетюди

Переліктворіврекомендованих для вивчення:

Твори українськихкомпозиторів:

1. Станкович Є. Концерт-симфонія
2. Колодуб Л. Концерт
3. Колодуб Ж. Драматичний концерт, Ліричнеінтермеццо
4. Процюк Б. Концерт-симфонія
5. Свірський Р. Ноктюрн, Скерцо
6. Бердиев М. Концерт №1, №2, Елегія , Скерцо
7. Скорик М. Мелодія
8. Лятошинський Б. Мелодія
9. Лисенко М. Елегія
10. Могілевський Л. Скерцо
11. Комлев І. Мелодія

Твори для труби в супроводіфортепіано:

1. Рубінштейн А. Мелодія
2. Бах Й.С. Арія
3. Бердиев М. Елегія
4. Бердиев М. Скерцо
5. Лятошинський Б. Мелодія

6. Скорик М. Мелодія
7. Лисенко М. Елегія
8. Рахманінов С. Вокаліз
9. Пескін В Скерцо
10. Сарасате П. Циганськінаспіви
11. Клар Г. Дебютант
12. Бах В. Угорські мелодії
13. Равель М. Пavana
14. Аренський А. Концертний вальс
15. Анісімов Б. Концертний етюд
16. Щолоков В. Поема
17. Збінден Ф. Концертіно
18. Крейслер Ф. Прекрасний розмарин
19. Россіні Дж. Неаполітанська тарантелла
20. Скрябін А. Етюд
21. Томазі Г. Триптих
22. Скрябін А. Прелюдія
23. Бах Й. С. - Гуно Ш. Преелюдія
24. Могілевський Л. Скерцо
25. Левін М. Скерцо
26. Бара Ж. Фантазія
27. Боцца С. Концертіно
28. Пауер І. Тромпетіна
29. Гендель Г. Сюїта Ре мажор
30. Фаркаш Р. Концерт
31. Бер Г. Поема
32. Руфф В. Сонатина
33. Скрібін А. Трагічна поема
34. Асаф`єв Б. Соната
35. Глазунов А. Листок з альбому
36. Гюбо Ж. Соната
37. Крюкоа В. Концерт-поема
38. Бах Й. С. Прелюдії
39. Банщіков Г. Концертіно
40. Порріно Е. Концертіно
41. Хіндеміт П. Соната
42. Платонов Н. Соната
43. Прокоф`єв С. П`ять мелодій
44. Шостакович Д. Три фантастичних танці
45. Щедрін Р. Наслідування Альбеніса
46. Бара Ж. Анданте та Скерцо
47. Енеску Дж. Легенда
48. Онеггер А. Інтрада

49. Боцца Е. Сільські картинки
50. Болотін С. Скерцо
51. Дініку Г. Хора-стаккато
52. Ліст Ф. Як дух Лаури

Твори для труби у супроводі оркестру:

1. Гайдн Й. Концерт
2. Неруда Я. Концерт
3. Гуммель Й. Концерт
4. Василенко С Концерт
5. Бердиев М. Концерт №1, №2
6. Пескін В. Концерт №1, №2
7. Арутюнян А. Концерт
8. Пахмутова А. Концерт
9. Гедіке А. Концерт
10. Колодуб Л. Концерт
11. Колодуб Ж. Драматичний концерт
12. Глієр Р. Концерт Іч.
13. Томазі Г. Концерт
14. Бьоме О. Концерт